



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 288/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], a maloletej [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej matkou [REDAKČIA] ako zákonnou zástupkyňou, právne zastúpených advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 21 CoP 11/2021 z 31. augusta 2021 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 10/2022 z 24. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 21 CoP 11/2021 z 31. augusta 2021 **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. mája 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 CoP 11/2021 z 31. augusta 2021 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

č. k. 5 Cdo 10/2022 z 24. februára 2022 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“, spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovateľky navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť, vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie a odložiť vykonateľnosť právoplatného rozsudku krajského súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Humenné (ďalej len „okresný súd“) vedie konanie o zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom – ■■■■■ ■■■■■ (ďalej aj „sťažovateľka 2“), ďalšou účastníčkou uvedeného konania je matka maloletej – ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej aj „sťažovateľka 1“). Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 8 P 425/2018 z 18. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že určil oprávnenie otca maloletej na stretávanie sa každý páry týždeň od soboty od 9.00 h do nedele do 17.00 h s tým, že si maloletú od matky prevezme v mieste bydliska a po skončení stretnutia rovnako tak odovzdá. V nepárnom týždni okresný súd určil, že otec je oprávnený byť s dcérou v kontakte prostredníctvom Viberu, a to každý piatok od 17.00 h do 18.00 h za súčinnosti matky.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka 1 odvolanie, ktoré doplnila (po zmene právneho zástupcu) ešte dvoma podaniami. Sťažovateľka 1 v odvolaní predovšetkým namietala, že nemala možnosť vyjadriť sa k znaleckému dokazovaniu a považovala dokazovanie za nedostatočné, keďže okresný súd pri rozhodovaní vychádzal iba zo znaleckého posudku (jej návrhy na doplnenie dokazovania neakceptoval). Matka maloletej nesúhlasila s prespávaním dcéry u otca, podľa jej názoru je potrebný dlhší čas na prípravu maloletej k takej forme rozšírenia úpravy stretávania. V doplneniach odvolania sťažovateľka 1 namietala nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu, nezákonnosť a nepoužiteľnosť znaleckého posudku z dôvodu, že znalkyňa nebola oprávnená vypracovať znalecký posudok v danej veci a zároveň odpovedala aj na neprípustné otázky.

4. Krajský súd o odvolaní rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že v konaní vypracovala posudok znalkyňa z odvetvia klinickej psychológie detí, klinickej psychológie dospelých a psychológie dopravy. Podľa záverov znalkyne má maloletá vytvorený k obidvom rodičom pozitívny citový vzťah, k otcovi však začína byť kontrolovaný, aby jeho preferovaním neublížila matke. Otca vidí maloletá menej často, preto sa o jeho pozornosť odmieta s kýmkoľvek deliť. Ani u jedného z rodičov neboli zistené priame snahy o negatívne ovplyvňovanie maloletej proti druhému rodičovi. Nepriame ovplyvňovanie sa deje na úrovni vyjadrení, počas ktorých je maloletá prítomná. Najpravdepodobnejším dôvodom odmietania otca zo strany maloletej sa javí kombinácia týchto faktorov: možný pocit ohrozenia z odlúčenia matky, zmena bydliska, vnímanie prejavov matky a jej snahy o novú rodinu, konflikt rodičov, pričom maloletá má k obom pozitívnu väzbu. Po ústnom výsluchu znalkyňa odporučila upraviť styk otca s maloletou každý páry týždeň v piatok od 16.00 h do 18.00 h a následne v sobotu od 9.00 h do nedele 17.00 h.

Krajský súd tiež konštatoval, že znalkyňa bola okresným súdom ustanovená na základe návrhu otca a ustanoveného opatrovníka. Proti uzneseniu o ustanovení konkrétnej znalkyne ani v priebehu

znaleckého dokazovania matka maloletej žiadne námietky nevzniesla. Urobila tak až po zmene právneho zastúpenia v priebehu odvolacieho konania. Matka maloletej namietala, že na vypracovanie znaleckého posudku je v rozvodových konaniach a v konaniach o úprave styku rodičov a detí príslušný znalec z odvetvia poradenskej psychológie. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že *„súhlasí s matkou v tom rozsahu, že podľa obsahového vymedzenia odvetví znaleckého skúmania sa ako vhodnejšie javí ustanoviť v predmetnom prípade do konania znalca z odvetvia poradenská psychológia. Hoc sa tak neudialo, odvolací súd pri posudzovaní použiteľnosti tohto dôkazného prostriedku vzal do úvahy spoločne zastrešujúci odbor Psychológia, obsahom ktorého je podľa prílohy č. 2 k vyhláske Ministerstva spravodlivosti č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch... poskytovanie odpovedí na príslušné odborné otázky v trestnoprávnom, pracovnoprávnom, rodinnoprávnom a vo vojenskoprávnom konaní. V civilnom procese sa ustanovuje znalec z odboru psychológia pri riešení otázok v rámci konania o rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa, úpravy rodičovských práv a povinností, úpravy styku, vyživovacej povinnosti, posudzujúc spôsobilosť rodičov vykonávať rodičovské práva a povinnosti. Správne v tomto kontexte poznamenal aj otec, že pre zodpovedanie otázok existencie a dôvodov odmietania otca zo strany maloletej je lepšie odborne spôsobilý klinický psychológ a nie poradenský, pretože motiváciu dcéry v odmietaní otca, či vplyv matky a jej výchovného prostredia na dcéru v podobe priamej či nepriamej manipulácie, prináleží skúmať práve klinickému psychológovi. Matka navyše skutočne namieta len formálne pochybenie pri ustanovení znalca, bez toho, aby rozporovala metódy znaleckého skúmania, ich odlišnosť od postupu znalca zapísaného v odvetví poradenská psychológia, neuviedla ani, v čom by mala spočívať nesprávnosť záverov znalca, prameniaca z jeho zápisu v inom odvetví a podobne.“*. Krajský súd napokon, *„ustupujúc od procesného formalizmu“*, vyhodnotil po zohľadnení priebehu znaleckého dokazovania znalecký posudok ako použiteľný na rozhodovanie v danej veci. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd uviedol, že v starostlivosti otca neboli zistené vážne nedostatky, a preto nevidel dôvody na matkou navrhované striktné obmedzenie kontaktu otca s maloletou. Krajský súd považoval súdom prvej inštancie určený styk za pomerne úzky (osobný styk necelé 4 dni v mesiaci s 2 prenocovaniami), ani zd'aleka sa nepribližujúci zásade rovnocennosti rodičov, a preto aj nepristúpil k jeho ďalšiemu zúženiu. Námietky sťažovateľky 1 o rozsahu vykonaného dokazovania pokladal krajský súd za nedôvodné. Obaja účastníci konania mali dostatočný priestor na vyjadrenie svojich postojov, čo aj v rámci písomných vyjadrení využili. Ďalšie dokazovanie výsluchom matky či jej partnera by bolo len zbytočným odd'alovaním samotného rozhodnutia.

5. Sťažovateľka 1 podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľky 1 zamietol.

Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP matka maloletej namietala nedostatočne odôvodnený rozsudok okresného súdu a absenciu odkazu na konštantnú judikatúru všeobecných súdov, namietala nezákonnosť znaleckého posudku a v jeho rámci aj neprípustné otázky. Odvolací súd sa podľa sťažovateľky 1 s týmito námietkami ani s obrazovo-zvukovým záznamom predloženým v odvolacom konaní nevysporiadal a nekriticky sa stotožnil s neexistujúcim odôvodnením rozsudku okresného súdu.

Najvyšší súd k tejto časti dovolania v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že uvedenú vadu konania nemôže založiť skutočnosťou, že odvolací súd nerozhodol podľa predstáv sťažovateľky 1. Najvyšší súd tiež poukázal na to, že dovolaním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení. Vo vzťahu k nedostatočnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu najvyšší súd uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tvoria jeden celok a prípadné nedostatky musí odvolací súd odstrániť. Vo vzťahu k tvrdeniu o neprípustnosti otázok pre znalkyňu najvyšší súd uviedol: „*Súd v procese zisťovania pracuje s dôkazmi predstavujúcimi rôzne skutkové tvrdenia, hodnotí ich v zmysle zásad voľného hodnotenia dôkazov a až samotné posúdenie vo forme výroku rozhodnutia predstavuje riešenie konkrétnej právnej otázky, ktorá bola súdom riešená. Otázka adresovaná znalkyni ohľadom návrhu na intenzitu styku otca s maloletou dcérou ako aj dôvodu odmietania otca nie je otázkou právnou. Vyriešenie styku sa odvíja od zistení vyplývajúcich v každom individuálnom prípade z vykonaného dokazovania a je na súde prvej inštancie, aby zvažil s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa a práva rodičov, ako styk rodiča s dieťaťom upraví.*“ Ako nedôvodnú vyhodnotil najvyšší súd námietku o neuvedení rozhodovacej praxe.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľka 1 odôvodnila otázkou, či je zákonný a použiteľný taký znalecký posudok, ktorý vo veci úpravy styku rodiča s maloletým dieťaťom podal znalec, ktorý nie je zapísaný v odvetví poradenskej psychológie. Najvyšší súd v tejto súvislosti odkázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu v príslušných bodoch (17 – 20). Nad rámec uviedol, že účastníkmi konania bola navrhnutá znalkyňa z odvetvia klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých z dôvodu zistenia odmietania otca maloletou, pričom právny zástupca matky tento krok nijako nenamietal. Znalkyňa sa tiež zúčastnila pojednávania a na otázky odpovedala. Najvyšší súd konštatoval, že znalecký posudok by bol neprípustný, ak by nebol vypracovaný znalcom zapísaným v zozname znalcov vedeným Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky či nespĺňal zákonné obsahové náležitosti, prípadne jeho závery by neboli na prejednávajúcu vec použiteľné. V tejto súvislosti tiež poukázal na prílohu 2 k vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravujúcej obsahové vymedzenie znaleckých odborov a konštatoval, že znalcov z odvetvia klinickej psychológie detí nijakým spôsobom z občianskoprávných konaní nevylučuje.

Na margo konfliktu medzi rodičmi najvyšší súd zdôraznil, že neschopnosť rodičov hľadať konsenzus a vyjsť si navzájom v ústrety minimálne v okamihoch prípravy dieťaťa a samotného odovzdania i prevzatia v súdom určenom čase nemôže ísť na vrub maloletej.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

6. Sťažovateľky namietajú, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozsudku nezaoberal odvolacou námietkou o nedostatočnom odôvodnení rozsudku okresného súdu, iba sa nekriticky stotožnil s neexistujúcim prvoinštančným odôvodnením. Sťažovateľky aj v ústavnej sťažnosti namietali

nezákonnosť znaleckého posudku, pričom podľa ich názoru na jeho vypracovanie nebola príslušná znalkyňa zapísaná v odvetví klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých. Podľa ich názoru na vypracovanie znaleckého posudku v prípade úpravy styku rodiča s maloletým dieťaťom je oprávnený jedine znalec z odboru psychologického poradenstva. V nadväznosti na uvedené kritizovali napadnuté rozhodnutia. Zároveň poukázali na to, že sťažovateľka 1 podala podnet na disciplinárne konanie proti znalkyni, keďže podľa jej názoru bolo povinnosťou znalkyne v zmysle § 12 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov odmietnuť vykonanie znaleckého úkonu. Matka maloletej poukázala v ústavnej sťažnosti na to, že prostredníctvom svojho právneho zástupcu bola upovedomená, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vydalo v súvislosti s poručenskou agendou pre súdy usmernenie, podľa ktorého je na vykonanie znaleckého úkonu oprávnený len znalec z odvetvia poradenskej psychológie.

V súvislosti s námietkou neprípustných otázok pre znalecké skúmanie sťažovateľky zotrvali na tom, že otázka rozsahu a intenzity úpravy stretávania otca s dcérou a možné dôvody odmietania otca sú otázkami právneho charakteru.

7. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľky porušenie práv odôvodňovali vnútornou rozpornosťou rozsudku. Poukázali aj na to, že najvyšší súd konštatoval vyčerpávajúce odôvodnenie rozsudku krajského súdu napriek tomu, že sťažovateľka 1 v rámci odvolacieho konania predložila zvukovo-obrazový záznam, ktorým sa krajský súd v procese rozhodovania žiadnym spôsobom nezaoberal.

8. Napokon sťažovateľky požiadali o odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu, keďže na okresnom súde prebieha aj konanie o výkon rozhodnutia pod sp. zn. 5 Em 1/2019.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky 1 ako matky maloletej dcéry s okresným súdom určeným rozsahom stretávania sa otca s maloletou. Ústavnou sťažnosťou napadli sťažovateľky rozsudok krajského súdu, ktorý potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ako aj rozsudok najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky 1 zamietnuté. Nosnými argumentmi tiahnucimi sa od doplnenia odvolania proti rozsudku okresného súdu až po argumentáciu uplatnenú v ústavnej sťažnosti sú tvrdenie o nedostatočnom odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, tvrdenie o nezákonnosti a nepoužiteľnosti znaleckého posudku a tvrdenie o nedostatočnom rozsahu vykonaného dokazovania.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu:

10. V rámci predbežného prerokovania o tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľkami uplatnenú argumentáciu konštatuje, že ústavnú sťažnosť proti rozsudku

krajského súdu je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti predniesli argumenty totožné s námietkami uplatnenými v odvolacom konaní, ale aj dovolacom konaní (otázka prípustnosti znaleckého posudku, rozsahu dokazovania, ako aj odôvodnenia).

Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku (hoci ním dovolanie sťažovateľky 1 zamietol) všetkými relevantnými námietkami sťažovateľky 1 podrobne a ústavne udržateľným spôsobom zaoberal.

III.2. K namietanému porušeniu práv rozsudkom najvyššieho súdu:

11. Ústavnú sťažnosť v tejto časti je potrebné odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, III. ÚS 198/2020).

12. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ako aj s ňou korešpondujúca rozhodovacia činnosť ústavného súdu formulujú v rámci práva na spravodlivý proces požiadavku náležitého odôvodnenia rozhodnutia. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie však automaticky neznamená povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 19. 4. 1994). Garancie poskytované čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzujú konajúci súd poskytnúť špecifickú odpoveď na argumenty majúce rozhodujúci význam pre výsledok rozhodnutia (napr. rozhodnutia ESLP vo veci Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997 a vo veci Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). V tomto kontexte nebolo úlohou ústavného súdu skúmať, či na zásadné argumenty sťažovateľky 1 bola zo strany najvyššieho súdu poskytnutá vecne správna odpoveď, ale či nastolené otázky relevantného charakteru najvyšší súd zodpovedal, a ak áno, či odpoveď mala dostatočne vyčerpávajúci charakter (III. ÚS 484/2016).

13. Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie vo veciach starostlivosti o maloletých patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne

oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, I. ÚS 147/2018).

14. Vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu, ktorým zamietol dovolanie sťažovateľky 1, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010, I. ÚS 593/2017).

15. Bez potreby opätovného citovania jednotlivých častí odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom rozsudku jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľky 1 zamietol. Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľkou 1 uplatnené dovolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil.

16. Skutočnosť, že sťažovateľky, resp. matka maloletej sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

17. V danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky 1, ktorým napadla rozsudok krajského súdu, jej dovolanie, ako i rozsudok krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu riadne preskúmal, no keďže nezistil dôvodnosť námietok rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 448 vyslovene umožňuje.

18. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že právne závery v žiadnej z čiastkových častí napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nevykazujú znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojoľle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia

príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

19. Matka sťažovateľky 2 je v zjavnom konflikte záujmov vo vzťahu k čl. 46 ods.1 a čl. 47 ods. 3 ústavy (okrem práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) k jej možnosti ako zákonného zástupcu splnomocňovať akéhokoľvek právneho zástupcu na zastupovanie maloletej sťažovateľky 2 v konaní pred ústavným súdom či k jej zastupovaniu v tomto konaní ako jej zákonná zástupkyňa, a to s poukazom na § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), podľa ktorého žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

Vzhlľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť z dôvodov uvedených v predchádzajúcich bodoch (v časti pre nedostatok právomoci a v časti ako zjavne neopodstatnenú), nepovažoval za potrebné sa riešením tejto kolízie ďalej procesne zaoberať.

20. Nad rámec uvedených záverov ústavný súd považuje za vhodné v okolnostiach danej veci dodať, že v prípadoch, kde je potrebné odborné posúdenie, dochádza k prelínaniu odborného posúdenia s právnym. Tieto dve veci sa nedajú úplne oddeliť a znalec môže na základe odborného posúdenia vzťahov v rodine, osobností rodičov, prežívania maloletých detí dať z jeho odborného hľadiska odporúčanie konkrétnej realizácie rodičovských práv a povinností. Je však výhradne na vec prejednávajúcom sudcovi, ako tieto závery vyhodnotí a napokon pretaví do samotného výroku súdneho rozhodnutia. V neposlednom rade je treba uviesť, že znalecký posudok nebol ani v tomto konaní jediným dôkazom, na ktorom bolo založené konečné rozhodnutie.

21. Vo vzťahu k námietkam matky, že znalkyňa mala povinnosť odmietnuť vykonať znalecký úkon, pretože nie je znalkyňou z odvetvia poradenskej psychológie, ústavný súd uznáva, že odvetvie poradenskej psychológie by bolo vhodnejším pre daný typ konania, ale tiež dodáva, že z obsahového vymedzenia konkrétnych odvetví nevyplýva žiadna diskvalifikácia odvetvia klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých.

Úlohou ústavného súdu nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nimi urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Jeho úlohou je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi, a preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania nezaloží.

22. Napokon ústavný súd dodáva, že hoci je možné považovať rozsudok okresného súdu, čo sa týka rozsahu odôvodnenia, za takpovediac úsporný, závery z neho plynúce sú celkom jednoznačné. Niet pochyb, že znalecký posudok bol v tomto prípade nosným, ale nie jediným dôkazom. Rovnako okresný súd celkom zrozumiteľne a dostatočne uviedol, prečo nevykonal ďalšie dokazovanie výsluchom matky a jej súčasného partnera. Ústavnému súdu sa z obsahu spisu javí, že matka maloletej nesúhlasí s rozširovaním možností stretávania sa otca s dcérou a prostredníctvom ústavnej sťažnosti sa snaží zvrátiť rozhodnutie okresného súdu, ktoré však bolo potvrdené krajským súdom a v konečnom dôsledku aj najvyšším súdom. V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave styku rodičov s dieťaťom, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je starať sa o dieťa v zásade rovnakou mierou a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stykať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2298/15 – bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11, I. ÚS 147/2018).

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

23. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

24. Jedným z nevyhnutných predpokladov na pozitívne rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti ústavnou sťažnosťou napadnutého rozsudku je prijatie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu na ďalšie konanie, teda aspoň potenciálna možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľiek napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej moci v meritórnom náleze ústavného súdu a s tým spojený predpoklad zrušenia napadnutého rozsudku z dôvodu jeho protiústavnosti.

25. Trvanie odkladu vykonateľnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia môže byť časovo viazané len do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti, pretože účelom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia je zabránenie vzniku hroziacej závažnej ujmy, ktorá by mohla nastať v priebehu konania o ústavnej sťažnosti, ak existuje dôvodný predpoklad, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou neústavnosti.

26. Tento predpokladaný účel predmetného inštitútu v prípade odmietnutia sťažnosti pri predbežnom prerokovaní naplnený nie je. V prípade odmietnutia ústavnej sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní (v danom prípade pre nedostatok právomoci a zjavnú

neopodstatnenosť, pozn.) neprichádza teda odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu do úvahy.

27. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd rozhodol výrokom 2 tohto uznesenia tak, že návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu nevyhovel.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu